Силабус освітнього компоненту
«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ»

Освітньо-професійна програма: Середня освіта **(**Географія. Історія)
Спеціальність: 014 Середня освіта **(**Географія)
Першого (бакалаврського) рівня
Рік навчання: 3
Семестр: 6

Структурний підрозділ	Кафедра географії та методики її викладання, природничо-економічний факультет
Викладач: 	**ПІБ:** Касіяник Ігор Петрович **Посада:** доцент кафедри географії та методики її викладання **Науковий ступінь:** кандидат географічних наук **Вчене звання**: **E-mail:** kasiianyk@kpnu.edu.ua **Робоче місце:** навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), 6 ауд. (кафедра географії та методики її викладання). **Профайл викладача:** https://geo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/kasiianyk-ihor-petrovych/ **ПІБ:** Матуз Ольга Володимирівна **Посада:** асистент кафедри географії та методики її викладання **Науковий ступінь:** **Вчене звання:** **E-mail:** matuz@kpnu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), 6 ауд. (кафедра географії та методики її викладання). Профайл викладача: https://geo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/matuz-olha-volodymyrivna/
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=8239
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	10 кредити ЄКТС / 300 год.
Мова викладання	Українська
Форми здобуття вищої освіти	Денна
Політика дисципліни	**Академічна доброчесність**. Передбачається, що у процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи відповідальність їх порушення згідно Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. **Відвідування занять**. Передбачається, що здобувачі вищої освіти систематично відвідуватимуть лекційні та практичні заняття, проявлятимуть старанність та відповідальність до навчання, вчасно виконуватимуть поставленні завдання, відпрацьовуватимуть пропущенні заняття.

	Ініціативність здобувачів вищої освіти. Передбачається, що здобувачі вищої освіти проявлятимуть ініціативність та старанність у виконанні завдань самостійної роботи.
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення навчальної дисципліни є: територіальна організація світового господарства загалом та окремих країн зокрема.
Чому це треба вивчати?	Метою вивчення освітнього компоненту є: засвоєння основних положень суспільної географії в частині знань про функціонування світового господарства, економік окремих країн, глобальних і регіональних ринків, міжнародного (географічного) поділу праці тощо.
Яких результатів можна досягнути?	Розуміння освоєння механізмів функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їх компонентів, вміння класифікувати зв'язки і залежності між компонентами, усвідомлення причин, перебігу і наслідків процесів, що відбуваються в них. Вміння застосовувати базовий понятєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно- та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати та порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії. Уміння здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи (в тому числі – за допомогою інформаційних технологій).
Як можна використати набуті знання та уміння?	Фахові компетентності: здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку, значення для суспільства; здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному); здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами; здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль 1. Вступ до курсу: основні положення дисципліни: становлення та розвиток регіональної економічної географії; сучасна політична карта світу; міжнародні організації і союзи; географія галузей світового господарства; науково технічна революція і світове господарство; географія галузей світового господарства; глобальні проблеми людства. Змістовий модуль 2. Європейсько-Азійський регіон: країни Західної Європи; країни Північної Європи; країни Південної Європи; Східної Європи; країни Східної Азії; країни Південної Азії; країни Центральної Азії; країни Південно-Східної Азії; країни Західної Азії;. Змістовий модуль 3: Американо-Африкано-Австралійський регіон: країни Північної Америки; країни Латинської Америки; країни Карибського басейну; країни Північної Африки; країни Південної Африки; країни Центральної Африки; країни Східної і Західної Африки; загальна характеристика Австралії і Нової Зеландії; загальна характеристика Океанії.
Методи навчання	Лекції та практичні заняття (методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно- демонстраційні, прикладні, інтерактивні). Самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна), консультації. Дистанційний метод навчання в інформаційній системі MOODLE.
Інформаційне забезпечення	1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: В.Ц. "Академія", 2005. 704 с. 2. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни): навч. посібник / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с. 3. Касіяник І.П., Лісовський А.С., Матуз О.В., Придеткевич С.С. Методичні вказівки до практичних занять з освітньої компоненти «Регіональна економічна і соціальна географія».

<table>
<tr><td></td><td>Кам’янець-Подільський: Видавничо-поліграфічне підприємство «’Апостроф». 2025. 70 с.
4. Сюткін С.І. Курс лекцій з географії світового господарства. – Суми: СумДПУ, 2020.142 с.
5. M. M. KNYSH, O. I. MAMCHUR, I. V. VANDA REGIONAL ECONOMIC AND SOCIAL GEOGRAPHY OF THE WORLD (Latin America and Caribbean countries, Africa, Asia, Oceania) Educational textbook. Second edition, corrected and supplemented. Lviv. 2022. 372 с.</td></tr>
<tr><td>Обсяг дисципліни (години) та види занять</td><td>Денна форма здобуття вищої освіти: лекції (70 год.), практичні заняття (80 год.), самостійна робота (150 год.).</td></tr>
<tr><td>Система оцінювання результатів навчання</td><td>Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 05.03.2024, № 22-ОД. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту базується на принципах систематичності, комплексності, об’єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу.
Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за практичні заняття, модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку за освітній компонент.
6 семестр
<table>
<tr><th colspan="4">Поточний і модульний контроль (100 балів)</th><th>Сума</th></tr>
<tr><td>Змістовий модуль 1 (20 балів)</td><td colspan="3">Змістовий модуль 2 (80 балів)</td><td rowspan="3">100</td></tr>
<tr><td>Поточний контроль</td><td>Поточний контроль</td><td>МКР</td><td>СР</td></tr>
<tr><td>20 балів</td><td>30 балів</td><td>40 балів</td><td>10 балів</td></tr>
</table>
7 семестр
<table>
<tr><th colspan="3">Поточний і модульний контроль (60 балів)</th><th>Іспит</th><th>Сума</th></tr>
<tr><td colspan="3">Змістовий модуль 3 (60 балів)</td><td rowspan="3">40</td><td rowspan="3">100</td></tr>
<tr><td>Поточний контроль</td><td>МКР</td><td>СР</td></tr>
<tr><td>30 балів</td><td>25балів</td><td>5балів</td></tr>
</table>
Поточний контроль. Обрахунок підсумкового рейтингового балу поточного контролю (r_k) здійснюється за формулою:
$$r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times \hat{r}_k,$$
де r_k^c – середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації здобувачем вищої освіти поточної заборгованості, а $\hat{r}_k$ – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти за результатами поточного контролю з урахуванням її вагомості.
Модульна контрольна робота. Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти.
Модульна контрольна робота ЗМ1 складається з теоретичних питань трьох рівнів складності: І рівень (1 питання) – 10 балів, ІІ рівень (2</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>питання) – по 15 балів. Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 40 балів. Модульна контрольна ЗМ 3 складається з теоретичних питань трьох рівнів складності: І рівень (1 питання) – 5 балів, ІІ рівень (2 питання) – по 10 балів. Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 25 балів. Робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.
Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 40 балів. Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Відповіді на питання контрольної роботи повинні бути повними, вичерпними, містити власні роздуми і приклади.
Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з’явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов’язковою.
Контроль за самостійною та індивідуальною роботою відбуватиметься у формі перевірки географічної номенклатури, робота над якою розвиває навички індивідуальної роботи та практичного застосування знань студента з навчальної дисципліни. У 6 семестрі максимальна кількість балів, яку може отримати студент за самостійну роботу складає 10 балів. Максимальна оцінка за виконану роботу – 10 балів. Оцінювання самостійної роботи: «0» – робота не виконана, «1-2» - незадовільно, «2-5» – задовільно, «5-8» – добре, «8-10» – відмінно. У 7 семестрі максимальна можлива оцінка за самостійну роботу складає 5 балів. Оцінювання самостійної роботи: «0» – робота не виконана, «1-2» – задовільно, «3-4» – добре, «5» – відмінно. За правильну відповідь нараховується 0,2 бали, за неправильну – 0 балів. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до таблиці:
Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
<table>
<tr><th>Рейтингова оцінка з кредитного модуля</th><th>Оцінка за шкалою ECTS</th><th>Екзаменаційна оцінка за національною шкалою</th></tr>
<tr><td>90-100</td><td>A (відмінно)</td><td>відмінно</td></tr>
<tr><td>82-89</td><td>B (дуже добре)</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>75-81</td><td>C (добре)</td></tr>
<tr><td>67-74</td><td>D (задовільно)</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>60-66</td><td>E (достатньо)</td></tr>
<tr><td>35-59</td><td>FX (незадовільно з можливістю повторного складання)</td><td rowspan="2">незадовільно</td></tr>
<tr><td>34 і менше</td><td>F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
<tr>
<td>Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях</td>
<td>Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.
Початковий (понятійний):
- здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих терміні та відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні» (1 бал);
- здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте</td>
</tr>
</table>

	відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти відповідь у підручнику (2 бали); - здобувач намагається аналізувати на основі володіння елементарними знаннями і навичками; робить спроби виконання завдань і дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом (3 бали). Середній (репродуктивний): - здобувач володіє початковими знаннями; орієнтується у поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні у нього труднощі (4 бали); - здобувач знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості висновки за алгоритмом, але його висновки не логічні, не послідовні (5 балів); - здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати матеріал, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами (6 балів). Достатній (алгоритмічно дієвий): - здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми (7 балів); - знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; виконувати різні види аналізу, його відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати (8 балів); - здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички (9 балів). Високий (творчо-професійний): - здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси (10 балів); - здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію (11 балів); - здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою, самоосвітою; логічно та творчо викладає матеріал в усній і письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує

	різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах (12 балів).
Поточний контроль	Практичні завдання, самостійна робота
Підсумковий контроль	Модульна контрольна робота
Локація	Згідно з розкладом